

Spol- och diskdesinfektorer, Kvalitetssäkring av

Hitta i dokumentet

[Syfte](#)
[Bakgrund](#)
[Ansvar](#)
[Användningsområde](#)
[Processanknuten kontroll](#)
[Dagligt underhåll och kontroller](#)
[Dokumentation och loggbok](#)
[Validering \(giltighet\) och rutinkontroll](#)
[Arkivering av dokumentation gällande diskdesinfektorer utan skrivare samt spoldesinfektor](#)

[Arkivering av dokumentation gällande diskdesinfektorer med skrivare](#)
[Anskaffningsprocess](#)
[Kemikaliehantering](#)
[Referenser:](#)
[Bilagor](#)
[Uppdaterat från föregående version](#)

Syfte

Att säkerställa korrekt hantering och desinfektion av instrument och annat gods genom värmedesinfektion.

Bakgrund

Instrument och gods för flergångsbruk ska efter användning rengöras och desinfekteras. Desinfektion med fuktig värme vid 90° C i >1 minut är en effektiv, ekonomisk och miljövänlig metod för att avdöda mikroorganismer och därmed förhindra smittspridning.

Spoldesinfektor har utslagsfunktion (jmf toalett) och är konstruerad för rengöring och smittrening av enkelt gods som bäcken, urinflaskor och handfat.

Diskdesinfektor saknar utslagsfunktion (jmf hushållsdiskmaskin). Diskdesinfektorn har en längre processtid vilken är nödvändig för rengöring och desinfektion av utrustning och instrument. För komplicerad utrustning som t.ex. slangar och rörformiga instrument krävs speciella tillbehör för genomspolning.

Ansvar

Verksamhetschef/Enhetschef ansvarar för att all personal som använder spol- och diskdesinfektorer får utbildning avseende skötsel, tillåten godstyp, korrekt lastning samt att egenkontroll utförs.

Det är av stor vikt att rengöringsprocessen är kontrollerad i spol- och diskdesinfektorer eftersom grundlig rengöring av flergångsprodukter är förutsättningen för att efterföljande desinfektion/sterilisering ska bli effektiv. Desinfektionsfasen ligger i slutet av programmet efter rengörings- och sköljningsfasen.

För att denna process ska säkerställas ställs krav på utrustning och kunskap hos användare. Utvärderade metoder för rengöring och desinfektion av flergångsprodukter måste vara väl kända samt att regelbundna funktions- och processkontroller utförs och dokumenteras.

OBS! Utskriven version kan vara inaktuell.

Senaste versionen hittar du via intranätet under "styrande dokument" eller vårdgivarwebben.

Verksamhetschef eller utsedd person ansvarar för att årligen gå igenom dokumentation från dagliga och processanknutna kontroller.

Användningsområde

Spol- och diskdesinfektorer är avsedda för rengöring och desinfektion av flergångsartiklar i material som tål 90° C och inte rostar, t.ex. rostfritt stål, aluminium, plast och glas.

- Rostigt material får aldrig köras i spol- och diskdesinfektorn eftersom rost kan smitta mellan t.ex. instrument och maskin
- Poröst material (textil, disktrasor, etc.) får aldrig lastas i spol- och diskdesinfektorn, värmefördelningen blir felaktig och desinfektionen ofullständig
- Överlasta aldrig spol- och diskdesinfektorn då det förhindrar en korrekt process. Följ tillverkarens rekommendationer vad gäller godsets placering
- Nedsmutsat gods ska processas snarast möjligt då det annars kan bli svårare att nå ett godkänt rengörings- och desinfektionsresultat
- Vid störd funktion avbryts körningen och maskinens display indikerar fel. Kontakta tekniker - maskinen får inte användas förrän felet har åtgärdats
- Ihåliga instrument placeras i speciella insatser för genomspolning
- Plocka isär och öppna alla instrument så att vatten kommer åt alla delar
- Använd korg med lock för att små föremål inte ska kastas omkring

Processanknuten kontroll

Utförs av personen som plockar ur godset efter avslutad process.

- Desinfektera alltid händerna innan det desinfekterade godset tas ur maskinen
- Kontrollera att det rena godset är synligt rent. Det får inte kännas kladdigt eller skrovligt
- Om godset inte är synligt rent, kontrollera först om maskinen är felaktigt lastad och åtgärda i så fall det och upprepa desinfektionsprocessen. Om fortfarande orent, görs en manuell rengöring och därefter en ny process. Vid upprepade problem, efter desinfektionsprocess med orent gods, kontakta tekniker. Maskinen får inte användas förrän felet har åtgärdats
- Kontrollera att desinfektionstemperatur uppnåtts (indikator/lampa)
- Kontrollera om bottensil behöver rengöras
- Vid diskning/användning av gods som ska kunna spåras till respektive process ska system för spårbarhet vara kopplat till diskdesinfektorn (t.ex. Sterilteknisk enhet)
- Vid funktionsfel notera eventuella felkoder och tidpunkt för felanmälan under bilaga 1 i pärmen och signera. Tillkallad tekniker skall dokumentera fel och åtgärder

[Länk till Bilaga 1](#): Protokoll – Avvikelser i rengörings- och processanknuten kontroll

Dagligt underhåll och kontroller

Spoldesinfektor:

[Länk till Bilaga 2](#): Protokoll – Dagligt underhåll av spoldesinfektor

OBS! Utskriven version kan vara inaktuell.

Senaste versionen hittar du via intranätet under "styrande dokument" eller vårdgivarwebben.

Diskdesinfektor:

[Länk till Bilaga 3](#): Protokoll – Dagligt underhåll av diskdesinfektor

Dokumentera inträffade avvikelser/brister i bilaga 1 loggbok, datera och signera

Dokumentation och loggbok

I anslutning till varje desinfektor skall det finnas en pärm/loggbok med dokumentation enligt innehållsförteckning, [Bilaga 4](#).

Validering (giltighet) och rutinkontroll

Validering innebär:

IQ (Installationskontroll), OQ (Funktionskontroll), PQ (Processkontroll).

Utförs vid: Nyinstallation, omflyttning eller reparation som påverkar rengörings- och/eller desinfektionsfunktionerna. I samband med transport kan förändringar ske som påverkar maskinens funktion. Det är därför viktigt att validering utförs på plats hos användaren.

Rutinkontroll innebär:

UPQ (Upprepad Processkontroll) och FU (Förebyggande Underhåll) ska utföras av tekniker och verksamhetsanknuten personal en gång per år (enl. SS-TR 46:2014 Bilaga A) och dessa kan göras samtidigt.

Protokoll förvaras i LOGGBOK.

Vid all flytt av maskin, byte av medel kontakta ex. Region service, MTA och/eller tillverkaren för ställningstagande till ny validering

Arkivering av dokumentation gällande diskdesinfektorer utan skrivare samt spoldesinfektor

Spårbarhet till patient är inte aktuell

- Dokumentation från IQ och OQ sparas så länge utrustningen är i bruk
- Dokumentation från FU och UPQ sparas under minst 3 år
- Dokumentation från dagliga och processanknutna kontroller sparas till den genomgång som årligen ska göras av verksamhetschef eller utsedd person
- Dokumentation kan kasseras i samband med avveckling av utrustning

Arkivering av dokumentation gällande diskdesinfektorer med skrivare

Spårbarhet till patient för batch är aktuell

- Dokumentation från IQ, OQ och PQ sparas under utrustningens livslängd och processaktualitet samt ytterligare 3 år
- Dokumentation från FU och UPQ sparas under utrustningens livslängd och processaktualitet samt ytterligare 3 år

OBS! Utskriven version kan vara inaktuell.

Senaste versionen hittar du via intranätet under "styrande dokument" eller vårdgivarwebben.

- Dokumentation från daglig och processanknuten kontroll sparas i 3 år

Anskaffningsprocess

Vid anskaffning av disk- och/eller spoldesinfektorer för Region Halland, förutom Folk tandvården, kontaktas funktion på avdelning Lokalutveckling och säkerhet. Inom kommunal verksamhet kontaktas motsvarande funktion.

Tillsammans med enheten för de en diskussion och ställningstagande till lämplig maskintyp, storlek, kapacitet samt eventuella tillbehör baserat på nuvarande och framtida behov. I de fall där behovet är svårt att uppskatta ska en godsinventering/checklista göras under en vecka, där enheten dokumenterar godstyp, mängd och användningsfrekvens.

[Länk till Bilaga 5](#): Godsinventering och checklista vid inköp av spol- och diskdesinfektorer. Region Halland har avtal som i viss mån styr maskinmodell. Kommunen kontaktar de leverantörer de har avtal med.

Kemikaliehantering

Kemikalieprodukter som används till spol- och diskdesinfektorer ska hanteras enligt följande:

- Kemikaliedunk ska stå i uppsamlingstråg om det finns närhet till öppen golvbrunn.
- När disk- eller spoldesinfektor inte kan suga upp mer kemikalie från dunken, ska dunken bytas.
- Vid byte av dunk ska skyddsglasögon och skyddshandskar användas.
- Det kommer alltid att finnas kvar lite kemikalier i dunken. Fyll dunken med kallt vatten, skruva på korken och vänd den upp och ner en gång för att blanda lätt. Skruva sedan av korken och töm innehållet i diskho.
- Tom dunk ska källsorteras som plastförpackning.

Observera att det är förbjudet att hälla över resterna av kemikalierna till en nyöppnad dunk då det innebär risker till exempel att diskresultat påverkas som i sin tur äventyrar patientsäkerheten. Det kan även skada disk- och spoldesinfektorer.

Referenser:

Att förebygga vårdrelaterade infektioner. Ett kunskapsunderlag. Socialstyrelsen. 2006.

SIS-TR 46:2014, med Bilaga A Disk- och spoldesinfektorer. Processer för rengöring, desinfektion och sterilisering- validering och rutinkontroll inom svensk vård och omsorg Disk- och spoldesinfektorer

Byggnation och Vårdhygien. Vårdhygieniska aspekter vid ny- och ombyggnation samt renovering av vårdlokaler 4:e upplagan Arbetsgruppen BOV. 20250624. Svensk förening för Vårdhygien

OBS! Utskriven version kan vara inaktuell.

Senaste versionen hittar du via intranätet under "styrande dokument" eller vårdgivarwebben.

Gäller för: Kommuner; Region Halland

Bilagor

[Bilaga 1](#): Protokoll – Avvikelser vid rengörings- och processanknuten kontroll

[Bilaga 2](#): Protokoll – Dagligt underhåll av spoldesinfektor

[Bilaga 3](#): Protokoll – Dagligt underhåll av diskdesinfektor

[Bilaga 4](#): Innehållsförteckning Loggbok

[Bilaga 5](#): Godsinventering och checklista vid inköp av spol- och diskdesinfektorer

Uppdaterat från föregående version

2025-12-30 Tillägg av nytt kapitel Kemikaliehantering

2026-03-17 Ändrat under stycket Processanknuten kontroll. Har tagit bort att det behöver finnas printerutskrift. Har även ändrat under stycket Anskaffningsprocess. Funktionskontoret finns inte längre och är borttaget.

2026-03-26 Redaktionell uppdatering